

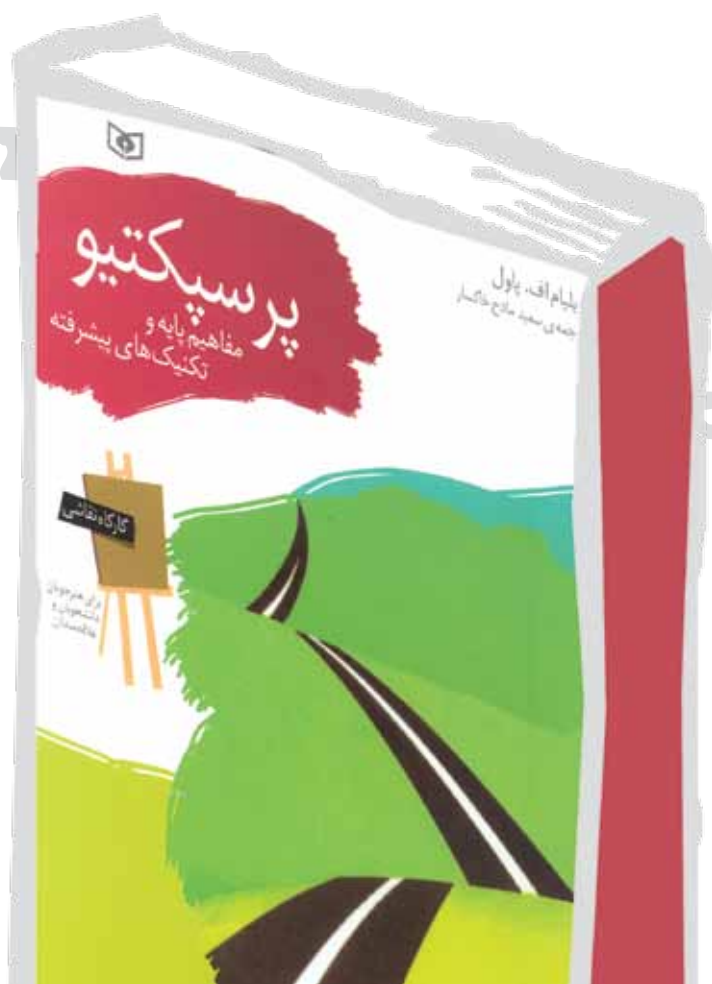
مجموعه آموزشی کارگاه نقاشی

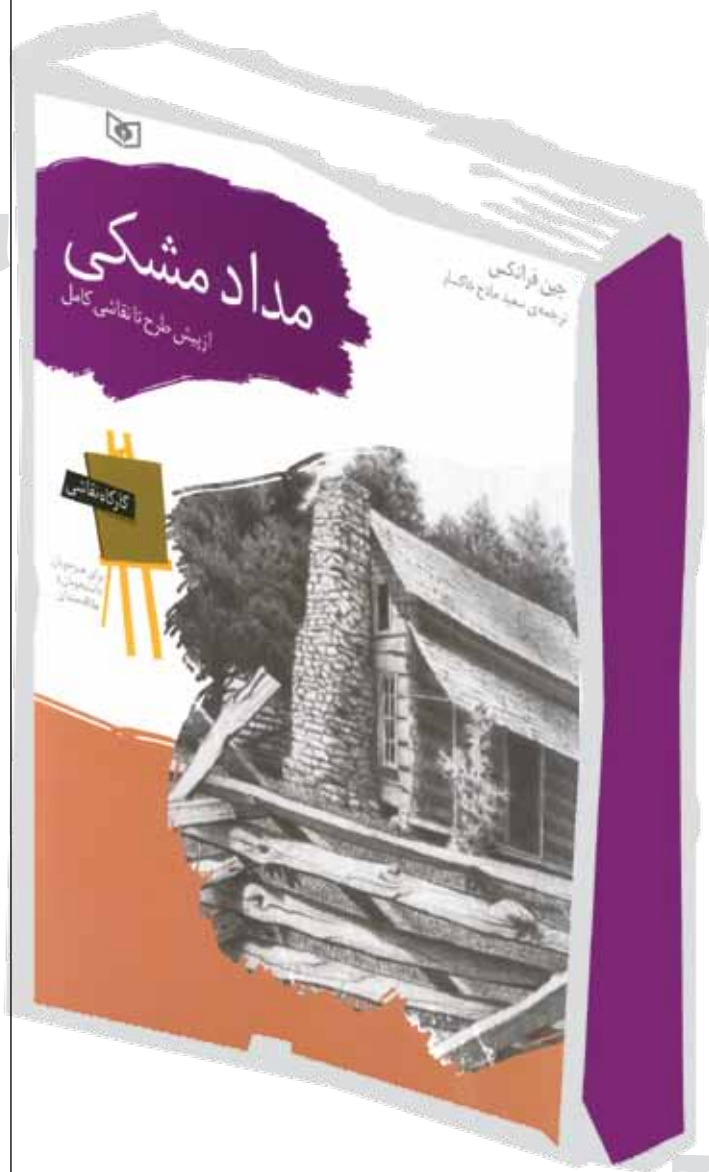
مهدی الماسی

را سال گذشته آقای سعید مادح خاکسار ترجمه کرد و نشر قدیانی آن را به بازار فرستاد.

هر یک از کتاب‌های این مجموعه به موضوعی خاص در نقاشی اختصاص دارد و در ۶۴ صفحه تنظیم شده است. هدف کلی مؤلفان این مجموعه آموزش گام به گام نقاشی به هنرجویان علاقه‌مندی است که درباره نقاشی اطلاعات چندانی ندارند. در این مجموعه دوازده گانه، مؤلفان سعی کرده‌اند به کمک مثال‌ها و نمونه‌ها و توضیحاتی درباره روش‌ها و شیوه‌ها و فوت و فن کار، مخاطب علاقه‌مند را به کار عملی و تجربه لذت‌بخش نقاشی ترغیب کنند. در فرصت مختصر پیش‌رو، پنج کتاب از مجموعه کارگاه نقاشی را مرور می‌کنیم.

معلم‌ان و مدرسان هنر و نیز هنرآموزان در مسیر آموزش و تعلیم، به‌خصوص در هنر نقاشی، نیازمند نوشته‌های آموزشی هستند تا با یادآوری اصول پایه، مسیر تعلیم و تعلم هنر نقاشی برای آنان ساده‌تر شود و گام به گام مدرسان و هنرجویان را در مسیر درست آموزش پیش ببرند. به‌ویژه زمانی که دسترسی به استاد برای دانشجوی دشوار است و دسترسی استاد به منابع مرجع آموزشی، وقت‌گیر. چنین نیازهایی در امر تعلیم هنر باعث شده است که کتاب‌های فراوانی بارویکرد آموزش مبانی نقاشی در ایران و خارج از ایران با تکیه بر تجارب شخصی و جمعی در امر آموزش چاپ و منتشر شود. در سال‌های اخیر بسیاری از کتاب‌های منتشر شده، در سایر نقاط دنیا، در ایران ترجمه شده و به چاپ رسیده‌اند. یکی از جدیدترین این مجموعه‌ها با عنوان کلی «کارگاه نقاشی»

مداد مشکی

کتاب «مداد مشکی» با عنوان فرعی «از پیش طرح تا نقاشی کامل» منتشر شده است. در این کتاب مؤلف کوشیده است اصول نقاشی با مداد مشکی را، که مبنای تمام انواع نقاشی هاست، به شیوه گام به گام به علاقه‌مندان گوشزد کند.

او نخست مواد ساده مورد نیاز را معرفی کرده است: مدادهای سخت و کم‌رنگ $H-F-H$ و بالاتر و همچنین مدادهای نرم و پررنگ $B-B-H$ و بالاتر، کاغذهای نرم و بدون بافت، تخته شاسی و پاک‌کن و همچنین تثبیت کننده (محلولی که با پاشیدن آن بر روی نقاشی مواد آن تثبیت می‌گردد).

در کتاب، مطالب فشرده‌ای درباره نورپردازی با مداد مشکی، طرح‌های کوچک، پرسپکتیو، کنترل مداد (سختی نوک مداد)، وضعیت مداد، تیز کردن مداد، فشار بر مداد و تنوع خطوط) و ارزش سایه روشن آمده است. بخش عمده‌ای از کتاب به نمونه‌های نقاشی با مداد و مراحل شکل‌گیری آن‌ها اختصاص دارد. این نمونه‌ها اغلب شامل طبیعت بی‌جان، حیوانات، طبیعت و مردم است که از حیث آموزشی می‌تواند برای علاقه‌مندان به نقاشی با مداد مشکی راه‌گشا باشد.

پرسپکتیو

کتاب «پرسپکتیو» که دارای عنوان فرعی «مفاهیم پایه و تکنیک‌های پیشرفته» است، با مثال‌هایی درباره مفهوم پرسپکتیو و عمق و بُعد اشیا در فضا شروع می‌شود؛ با تأکید بر این موضوع که قواعد پرسپکتیو نقاش را قادر می‌سازد تا مناظر و اشیا را به گونه‌ای که واقعاً به چشم می‌آیند، طراحی یا نقاشی کند. بر این اساس، هر چه اجسام از نقطه دید بیننده دورتر باشند، کوچک‌تر به نظر می‌آیند.

موضوع نقاشی، کادر تصویر، نقطه دید، زاویه و ارتفاع منظره، خط افق و نقطه گریز از جمله اصطلاحات علم

پرسپکتیو هستند که نویسنده با توضیحات مختصر خود درباره آن‌ها خواننده را آماده ورود به مباحث بعدی کتاب می‌کند.

عمده توضیحات و مثال‌ها را مؤلف به شرح پرسپکتیو یک نقطه‌ای، پرسپکتیو دو نقطه‌ای و پرسپکتیو سه نقطه‌ای اختصاص داده و با آوردن نمونه‌هایی از تصاویر، امکان فهم و درک انواع پرسپکتیو را ساده‌تر کرده است.

طراحی بدن انسان در پرسپکتیو و همچنین نحوه سایه‌پردازی با تکیه بر علم پرسپکتیو از دیگر بخش‌های کتاب است که ابعاد دیگری از مفهوم پرسپکتیو را در فضا تبیین می‌کند.

مداد رنگی

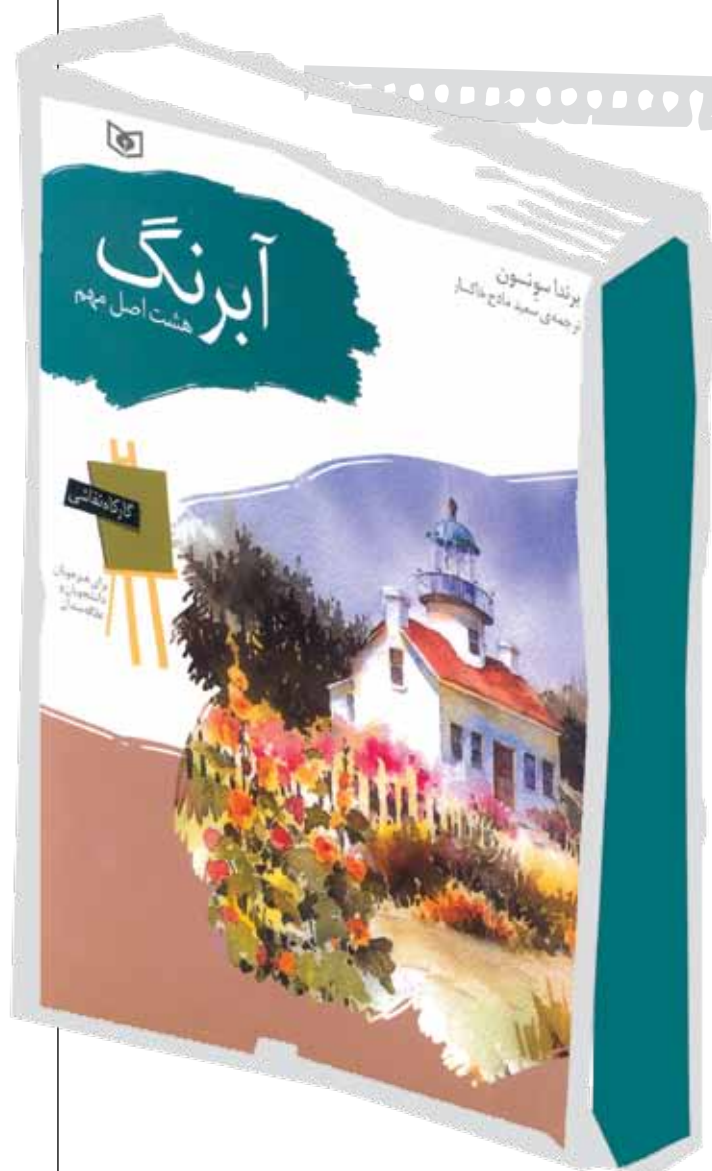
این کتاب نیز با عنوان فرعی «از پیش طرح تا نقاشی کامل» چاپ شده است. کوشش مؤلف کتاب بر آن بوده است تا اصول اولیه و کلی نقاشی با مداد رنگی را، که امروزه به عنوان ابزاری حرفه‌ای برای خلق آثار نقاشی به‌شمار می‌رود، به زبان ساده بیان کند. در این کتاب به‌طور مشخص روش کار توأمان مداد رنگی با مداد شمعی، روان‌نویس، محوکن و ماژیک موردنظر مؤلف بوده و فوت و فن کار با این وسیله‌ها به کمک نمونه‌ها و مثال‌های مصور به مخاطبان ارائه شده است.

رنگ روغن

در کتاب «رنگ روغن» مؤلف به آموزش مفاهیم پایه و تکنیک‌های پیشرفته این رشته از نقاشی پرداخته است. وی اذعان می‌دارد که هیچ چیز جای تجربه نقاشی کردن مستقیم از طبیعت را نمی‌گیرد و مهم‌ترین استاد هر نقاش، تجربه او از نقاشی در فضای باز و نقاشی کردن از آن چیزی است که دیده می‌شود. بخش‌هایی از کتاب به معرفی مواد و ابزار نقاشی رنگ روغن نظیر قلم‌موهای نقاشی، کاردک‌ها، رنگ روغن و مواد افزودنی (روغن برزک، نفت و...)، سه پایه نقاشی، تخته رنگ و... اختصاص دارد. درباره ترکیب رنگ‌ها و نتایج مختلف آن مطالبی موجز در خور حجم کلی کتاب آمده است.

شیوه نقاشی گام‌به‌گام رنگ روغن از انواع ابرها، درخت‌ها، آب‌ها و امواج، بازتاب اشیای مختلف در آب، سنگ‌ها و اندام انسانی و حیوانات همراه با نکات کلیدی درباره آن‌ها موضوع بخش میانی کتاب را تشکیل می‌دهد. ترکیب‌بندی مناظر و ساده کردن موضوعات، نقاشی بیان حالت، ایجاد بافت، ثبت سایه و روشن، تعیین زاویه نگاه یا دیدگاه نقاش، نشان دادن وقت و زمان در نقاشی، شرح فاصله‌ها و اصول نمایش عمق در منظره، استفاده از فضای منفی در یک نقاشی و به کارگیری خلاقیت هنری از دیگر موضوعاتی است که در این کتاب مطرح شده است تا هنرجوی علاقه‌مند را آماده ورود به دنیای پررمز و راز نقاشی رنگ و روغن کند.

آبرنگ

سعی مؤلف کتاب بر این بوده است که طرز نقاشی با آبرنگ را همراه با هشت اصل مهم آن به اجمال به هنرجوی این رشته یادآوری کند. در این کتاب نیز ابتدا ابزار و مواد کار اعم از رنگ، ظرف رنگ، قلم‌موهای نقاشی و ابزار طراحی (مدادها)، کاغذها، دفترهای طراحی، سه پایه و صفحه کار یا زیردستی چوبی و... معرفی شده و سپس نکاتی درباره مبانی رنگ و زبان رنگ‌ها و ترکیب آن‌ها آمده است. همچنین به چند تکنیک مشهور کار با آبرنگ اشاره شده است.

در ادامه، هشت مرحله از کار نقاشی با آبرنگ با تصاویر و توضیحاتی به این ترتیب بیان شده است:

۱. خلق اشکال و عناصر با تکیه بر چپش مجدد تصاویر در صفحه؛
۲. تعیین سایه روشن‌ها؛ ۳. توجه به رنگ؛ ۴. ایجاد مرکز توجه در اثر (با رنگ یا زاویه دید و سایه روشن و...); ۵. ایجاد مسیر بصری جهت هدایت نگاه بیننده در اثر؛ ۶. تغییر لبه‌ها؛ ۷. تقویت سایه روشن؛ ۸. تأثیر حداکثر سفید (پهره‌گیری مناسب از رنگ کاغذ سفید به جای رنگ سفید).

به دلیل وجود هنرمندان برجسته نقاشی در ایران جای آن دارد که ناشران ایرانی، به خصوص ناشرانی که بنیه اقتصادی قوی دارند، برای تقویت فرهنگ و هنر ایران با دعوت از این هنرمندان و استفاده از تجارب آن‌ها در زمینه آموزش هنر نقاشی و ترویج فوت و فن این هنر دست به انتشار آثار آموزشی با تکیه بر هنر ایرانی بزنند و تنها به ترجمه و نشر آثار خارجی اکتفا نکنند.